

ધોરણ 7
વિષય : હિન્દી
દૈનિક શૈક્ષણિક આયોજન (પ્રથમ સત્ર)
વર્ષ : 2026-2027

તારીખ/અઠવાડિયું	યુનિટનું નામ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ ક્રમાંક	શૈક્ષણિક મુદ્દા	શિક્ષક-વિદ્યાર્થી પ્રવૃત્તિઓ	શૈક્ષણિક સાધનો/સંદર્ભ સાહિત્ય	મૂલ્યાંકન અને ગૃહકાર્ય
જૂન અઠવાડિયું 1-2	પુનરાવર્તન	-	ધોરણ 6 ના મુખ્ય વિષયોનું પુનરાવર્તન	- વર્ણમાળાનું પુનરાવર્તન કરાવવું - મૂળ વ્યાકરણ (સંજ્ઞા, સર્વનામ, વિશેષણ)નું પુનરાવર્તન - સરળ વાક્યરચનાની પ્રવૃત્તિ - વાંચન-લેખન કુશળતાનું મૂલ્યાંકન	- વર્ણમાળા ચાર્ટ - શબ્દકોશ - પાઠ્યપુસ્તક ધોરણ 6 - ફ્લેશકાર્ડ્સ	- મૌખિક પ્રશ્નોત્તરી 10 શબ્દોની શુદ્ધલેખન કસોટી - ગૃહકાર્ય: સરળ વાક્યો લખવા
જૂન અઠવાડિયું 3	1.ચિત્ર કે સંગ સંગ (ચિત્રપાઠ)	H701	પરિચિત શબ્દ વાક્ય સુનકર એવં પઢકર સમઝતે હૈં	- શિક્ષક દ્વારા ચિત્રનું અવલોકન કરાવવું - વિદ્યાર્થીઓને ચિત્રમાં શું દેખાય છે તે મૌખિક વર્ણન કરાવવું - નવા શબ્દો ઓળખાવવા (રિક્ષો, ગુબ્બારા, કુતરો, પોપટ વગેરે)	- પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 1-2) - રંગીન ચાર્ટ - ચિત્ર કાર્ડ્સ	- ચિત્ર આધારિત મૌખિક પ્રશ્નો - ગૃહકાર્ય: પ્રશ્ન 1ના ઉત્તરો લખવા
જૂન અઠવાડિયું 3	1.ચિત્ર કે સંગ સંગ (ચિત્રપાઠ)	H701.01, H707	પરિચિત શબ્દનો ઉચ્ચાર અને 'કૌન' કારકના પ્રશ્નો	- ચિત્ર આધારિત વાર્તાલાપ કરાવવો 'કૌન', 'ક્યા', 'કહાં' પ્રકારના પ્રશ્નો પૂછવા - એકવચન-બહુવચન શબ્દોની ઓળખ (પૃષ્ઠ 6, પ્રવૃત્તિ 2) - સ્વાધ્યાય પ્રવૃત્તિઓ કરાવવી	- પાઠ્યપુસ્તક - શબ્દ તાલિકા - કાર્યપત્રક	- વ્યક્તિગત વાંચન મૂલ્યાંકન - પ્રવૃત્તિ 3 અને 4 તપાસવી - ગૃહકાર્ય: 'ટાયર ફટના' ઘટના વિશે 5 વાક્ય લખવા
જૂન અઠવાડિયું 4	1.ચિત્ર કે સંગ સંગ (ચિત્રપાઠ) - પૂર્ણાકૃતિ	H718, H709.02	શબ્દોને યોગ્ય ક્રમમાં મૂકી અર્થપૂર્ણ વાક્ય બનાવવું	- પ્રવૃત્તિ 4: શબ્દોને યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવવા - પ્રવૃત્તિ 5: શબ્દકોશ ક્રમમાં શબ્દો ગોઠવવા - સ્વાધ્યાય પ્રવૃત્તિઓ પૂર્ણ કરાવવી - યુનિટ સમીક્ષા અને સંકલન	- પાઠ્યપુસ્તક - શબ્દકોશ - કાર્યપત્રક	- લેખિત કસોટી (10 ગુણ) - સ્વાધ્યાય તપાસ - ગૃહકાર્ય: પરિચ્છેદ 2નું પુનરાવર્તન વાંચન

તારીખ/અઠવાડિયું	યુનિટનું નામ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ ક્રમાંક	શૈક્ષણિક મુદ્દા	શિક્ષક-વિદ્યાર્થી પ્રવૃત્તિઓ	શૈક્ષણિક સાધનો/સંદર્ભ સાહિત્ય	મૂલ્યાંકન અને ગૃહકાર્ય
જુલાઈ અઠવાડિયું 1	2. તબ યાદ તુમ્હારી આતી હૈ (કવિતા)	H703.02, H701.02	કવિતા સુનકર એવં પઢકર સમજતે હૈ	- શિક્ષક દ્વારા કવિતાનું આદર્શ સુસ્વર વાંચન - કવિ રામનરેશ ત્રિપાઠીનો પરિચય આપવો - કવિતાનો અર્થ સમજાવવો - કઠિન શબ્દોના અર્થ સ્પષ્ટ કરવા (ચિડિયા, મુસકાતી, હરિયાલી વગેરે)	- પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 4-5) - કવિ ચિત્ર - ઓડિયો રેકોર્ડિંગ (જો ઉપલબ્ધ હોય) - શબ્દાર્થ તાલિકા	- કવિતાનું મૌખિક ગાન મૂલ્યાંકન - ગૃહકાર્ય: પ્રશ્ન 1ના ઉત્તરો લખવા
જુલાઈ અઠવાડિયું 2	2. તબ યાદ તુમ્હારી આતી હૈ (કવિતા)	H711, H732	ગીત, કવિતાનું આરોહ-અવરોહયુક્ત ગાન, કાવ્ય પંક્તિઓનો ભાવાર્થ	- વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા સામૂહિક કવિતા ગાન - પ્રત્યેક કાવ્ય પંક્તિનો ભાવાર્થ સમજાવવો - પ્રકૃતિ વર્ણનની ચર્ચા - પ્રવૃત્તિ 2: ચિત્ર અને વાક્ય પરિવર્તન કરાવવું	- પાઠ્યપુસ્તક - પ્રકૃતિ ચિત્રો - કાર્યપત્રક	- વ્યક્તિગત ગાન મૂલ્યાંકન - ભાવાર્થ લેખન તપાસવું - ગૃહકાર્ય: પ્રવૃત્તિ 3 અને 4 પૂર્ણ કરવી
જુલાઈ અઠવાડિયું 3	2. તબ યાદ તુમ્હારી આતી હૈ - પૂર્ણાહુતિ	H719.01, H721.01	પહેલિયાં બનાવવી, સમાનાર્થી શબ્દો	- ઉદાહરણ આધારિત વાક્ય પૂર્ણ કરાવવા - પહેલિયાં બનાવવી (પ્રવૃત્તિ પૃષ્ઠ 7) - સમાનાર્થી શબ્દો ઓળખાવવા - સ્વાધ્યાય કરાવવો	- પાઠ્યપુસ્તક - પહેલી સંગ્રહ - શબ્દકોશ	- મૌખિક પહેલી સ્પર્ધા - સ્વાધ્યાય મૂલ્યાંકન - ગૃહકાર્ય: કવિતા કંઠસ્થ કરવી

તારીખ/અઠવાડિયું	યુનિટનું નામ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ ક્રમાંક	શૈક્ષણિક મુદ્દા	શિક્ષક-વિદ્યાર્થી પ્રવૃત્તિઓ	શૈક્ષણિક સાધનો/સંદર્ભ સાહિત્ય	મૂલ્યાંકન અને ગૃહકાર્ય
જુલાઈ અઠવાડિયું 4	3. कुत्ते की वफादारी (કહાની)	H702.01, H701.03	कहानिया सुनकर एवं पढ़कर समजते है ।	• શિક્ષક દ્વારા કહાનીનું આદર્શ વાંચન • લેખક લલ્લૂભાઈ રવારીનો પરિચય • કહાનીના પાત્રો અને ઘટનાક્રમ સમજાવવો • બનજારા અને કુત્તાની વફાદારી વિશે ચર્ચા • શબ્દાર્થ સમજાવવા (સમાધિ, લાદના, બડાઈ વગેરે)	• પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 9-12) • લેખક ચિત્ર • કહાની ચિત્રકાર્ડ્સ • શબ્દકોશ	• સમજ આધારિત મૌખિક પ્રશ્નો - ગૃહકાર્ય: પ્રશ્ન 1-2ના ઉત્તરો લખવા
ઓગસ્ટ અઠવાડિયું 1	3. कुत्ते की वफादारी (કહાની)	H733, H735	કહાનીનો સારાંશ બતાવવો, અભિપ્રાય આપવો	• કહાનીનો સારાંશ વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા કહેવડાવવો • પાત્રોના ગુણધર્મો વિશે ચર્ચા • વફાદારી મૂલ્ય પર ચર્ચા • મુઠાવરા: હૃદય હિલા દેના, નૌ-દો ગ્યારહ હોના	• પાઠ્યપુસ્તક • મૂલ્ય શિક્ષણ ચાર્ટ • મુઠાવરા સંગ્રહ	• સારાંશ લેખન તપાસ • મૌખિક અભિપ્રાય મૂલ્યાંકન - ગૃહકાર્ય: મુઠાવરાઓનું વાક્યપ્રયોગ
ઓગસ્ટ અઠવાડિયું 2	3. कुत्ते की वफादारी - पूर्णाहुति	H722, H723, H727	લિંગ-વચન પરિવર્તન, શબ્દકોશનો ઉપયોગ	• લિંગ પરિવર્તન: રાજા-રાણી, સુનાર-સુનારી • વચન પરિવર્તન: કંટ-ઊંટો, બનજારા-બનજારે • શબ્દકોશ ઉપયોગ શીખવવો • સ્વાધ્યાય પ્રવૃત્તિઓ પૂર્ણ કરાવવી	• પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 13-14) • વ્યાકરણ ચાર્ટ • હિન્દી શબ્દકોશ	• લિંગ-વચન કસોટી • સ્વાધ્યાય મૂલ્યાંકન - ગૃહકાર્ય: વફાદારી પર નાની કહાની લખવી
ઓગસ્ટ અઠવાડિયું 3	4. कथनी और करनी (નિબંધ)	H702.04, H708	परिच्छेद वाचन અને સમજ	• શિક્ષક દ્વારા નિબંધનું આદર્શ વાંચન • લેખક કલીર, તુલસીદાસ, રહીમનો પરિચય • કથની અને કરનીનો અર્થ સમજાવવો • ઈશ્વર અને માનવનો સંબંધ વિશે ચર્ચા	• પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 19-22) • સંત કવિઓના ચિત્રો • ધાર્મિક સાહિત્ય સંદર્ભ	• સમજ આધારિત પ્રશ્નોત્તરી - ગૃહકાર્ય: પ્રશ્ન 1ના ઉત્તરો લખવા

તારીખ/અઠવાડિયું	યુનિટનું નામ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ ક્રમાંક	શૈક્ષણિક મુદ્દા	શિક્ષક-વિદ્યાર્થી પ્રવૃત્તિઓ	શૈક્ષણિક સાધનો/સંદર્ભ સાહિત્ય	મૂલ્યાંકન અને ગૃહકાર્ય
ઓગસ્ટ અઠવાડિયું 4	4. કથની ઔર કરની (નિબંધ)	H734, H737	વાદ-વિવાદ, યુથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તર	- કથની અને કરનીમાં શ્રેષ્ઠ કોણ? - વાદ-વિવાદ આયોજન - વિરામચિહ્નો ઓળખાવવા (પ્રશ્નવાચક, અવતરણ, વિસ્મયાદિબોધક) - સ્વાધ્યાય પ્રવૃત્તિઓ કરાવવી	- પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 23) - વિરામચિહ્ન ચાર્ટ - કાર્યપત્રક	- વાદ-વિવાદ કુશળતા મૂલ્યાંકન - સ્વાધ્યાય તપાસ ગૃહકાર્ય: પુનરાવર્તન 1 અને 2 (પૃષ્ઠ 28)
સપ્ટેમ્બર અઠવાડિયું 1	પુનરાવર્તન 1	સર્વ	યુનિટ 1-4નું સંકલન અને સમીક્ષા	- પાઠ 1-4નું પુનરાવર્તન - મુખ્ય શબ્દો, વ્યાકરણ, અર્થગ્રહણનું પુનરાવર્તન - પુનરાવર્તન 1ની પ્રવૃત્તિઓ કરાવવી	- પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 28) - કાર્યપત્રક - સંકલિત મૂલ્યાંકન પત્રક	મૌખિક-લેખિત પુનરાવર્તન ગૃહકાર્ય: અઘરા પ્રશ્નોની તૈયારી
સપ્ટેમ્બર અઠવાડિયું 2	5. હિન્દ દેશ કે નિવાસી (કવિતા)	H703.02, H711	કવિતા ગાન, ભાવાર્થ સમજ	- શિક્ષક દ્વારા કવિતાનું આદર્શ ગાન - વિવિધતામાં એકતાનું સંદેશ સમજાવવો - ભારતની વિવિધતા (ભાષા, ધર્મ, વેશભૂષા) વિશે ચર્ચા - કવિતા કંઠસ્થ કરાવવી	- પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 29) - ભારતનો નકશો - વિવિધ પ્રાંતોના ચિત્રો	સુસ્વર ગાન મૂલ્યાંકન ગૃહકાર્ય: પ્રશ્ન 1-2ના ઉત્તરો
સપ્ટેમ્બર અઠવાડિયું 3	5. હિન્દ દેશ કે નિવાસી (કવિતા) - પૂર્ણાહુતિ	H732, H738	ભાવાર્થ, મૂલ્યો વિકાસ	- શબ્દ પંખડી પ્રવૃત્તિ (પૃષ્ઠ 30) - પુરુષવાચક સર્વનામ શીખવવા - દેશપ્રેમ, સહિષ્ણુતા જેવા મૂલ્યો વિશે ચર્ચા - સ્વાધ્યાય કરાવવો	- પાઠ્યપુસ્તક - સર્વનામ ચાર્ટ - મૂલ્ય શિક્ષણ સામગ્રી	- ભાવાર્થ લેખન તપાસ - મૌખિક મૂલ્યો ચર્ચા ગૃહકાર્ય: કવિતા કંઠસ્થ

તારીખ/અઠવાડિયું	યુનિટનું નામ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ ક્રમાંક	શૈક્ષણિક મુદ્દા	શિક્ષક-વિદ્યાર્થી પ્રવૃત્તિઓ	શૈક્ષણિક સાધનો/સંદર્ભ સાહિત્ય	મૂલ્યાંકન અને ગૃહકાર્ય
સપ્ટેમ્બર અઠવાડિયું 4	6. ડૉં વિક્રમ સારાભાઈ (જીવની)	H702.04, H733	જીવનચરિત્ર વાંચન, સારાંશ	• ડૉં વિક્રમ સારાભાઈ ના જીવન વિશે માહિતી • ભારતીય અવકાશ કાર્યક્રમમાં યોગદાન • વૈજ્ઞાનિક વલણ અને સંશોધન વિશે ચર્ચા • જીવનચરિત્રનો સારાંશ લખાવવો	• પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 34-35) • ડૉં. સારાભાઈના ચિત્રો • વૈજ્ઞાનિક સાહિત્ય	• સમજ આધારિત પ્રશ્નોત્તરી - ગૃહકાર્ય: પ્રશ્ન 1-2ના ઉત્તરો
ઓક્ટોમ્બર અઠવાડિયું 1	6. ડૉં વિક્રમ સારાભાઈ - પૂર્ણાહુતિ	H724.01, H721.01	સંજ્ઞાના પ્રકાર, સમાનાર્થી શબ્દો	• સંજ્ઞાના પ્રકાર: વ્યક્તિવાચક, જાતિવાચક, ભાવવાચક • ઉદાહરણો ઓળખાવવા • એકવચન-બહુવચન પ્રવૃત્તિ • સ્વાધ્યાય પૂર્ણ કરાવવો	• પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 36) • વ્યાકરણ ચાર્ટ • શબ્દકોશ	• સંજ્ઞા ઓળખ કસોટી • સ્વાધ્યાય મૂલ્યાંકન - ગૃહકાર્ય: પસંદગીના વૈજ્ઞાનિક વિશે લખવું
ઓક્ટોમ્બર અઠવાડિયું 2	7. ઢૂંઢે રહ જાઓગે (પહેલિયાં)	H703.03, H719.01	પહેલિયાં સમજવી અને બનાવવી	• વિવિધ પહેલિયાં વાંચન અને ઉકેલ શોધવો • પહેલિયાંનો અર્થ અને મહત્વ સમજાવવો • વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા નવી પહેલિયાં બનાવવી • ઉપયુક્ત વાક્યો બનાવવા	• પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 39-42) • પહેલી સંગ્રહ • કાર્યપત્રક	• પહેલી બનાવવાની સ્પર્ધા - ગૃહકાર્ય: 5 પહેલિયાં બનાવવી
ઓક્ટોમ્બર અઠવાડિયું 3	7. ઢૂંઢે રહ જાઓગે - પૂર્ણાહુતિ	H718, H716	વાક્યરચના, વિરામચિહ્નો	• 'કર' શબ્દના વિવિધ પ્રયોગો • ચિત્ર અને શબ્દ પૂર્ણ કરાવવા • અંદાજ અપના-અપના પ્રવૃત્તિ • સ્વાધ્યાય કરાવવો	• પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 40-42) • વિરામચિહ્ન ચાર્ટ • ચિત્ર કાર્ડ્સ	• વાક્ય ગોઠવણી કસોટી • સ્વાધ્યાય તપાસ - ગૃહકાર્ય: દર્દ કે નામ (પૃષ્ઠ 42)
ઓક્ટોમ્બર અઠવાડિયું 3	8. દોહા અષ્ટક(દોહે)	H703.04, H732	દોહા વાંચન, ભાવાર્થ	• કબીર, તુલસીદાસ, રહીમના દોહા વાંચન • દોહા છંદની વિશેષતા સમજાવવી • પ્રત્યેક દોહાનો ભાવાર્થ સમજાવવો • નીતિ અને જીવનમૂલ્યો વિશે ચર્ચા	• પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 43-44) • સંત કવિઓના ચિત્રો • ઑડિયો રેકૉર્ડિંગ	• ભાવાર્થ લેખન તપાસ - ગૃહકાર્ય: પ્રશ્ન 1ના ઉત્તરો

તારીખ/અઠવાડિયું	યુનિટનું નામ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ ક્રમાંક	શૈક્ષણિક મુદ્દા	શિક્ષક-વિદ્યાર્થી પ્રવૃત્તિઓ	શૈક્ષણિક સાધનો/સંદર્ભ સાહિત્ય	મૂલ્યાંકન અને ગૃહકાર્ય
ઓક્ટોબર અઠવાડિયું 4	8. દોહા અષ્ટક- પૂર્ણાકૃતિ	H738, H724.02	મૂલ્યો વિકાસ, સર્વનામના પ્રકાર	• દોહામાંથી જીવનમૂલ્યો ઓળખાવવા • સર્વનામના પ્રકાર શીખવવા • ભાષા-સજનતા પ્રવૃત્તિ (પૃષ્ઠ 46) • સ્વાધ્યાય પૂર્ણ કરાવવો	• પાઠ્યપુસ્તક • વ્યાકરણ ચાર્ટ • મૂલ્ય શિક્ષણ સામગ્રી	• સર્વનામ ઓળખ કસોટી • સ્વાધ્યાય મૂલ્યાંકન ગૃહકાર્ય: દોહા કંઠસ્થ કરવા
ઓક્ટોબર અઠવાડિયું 4	પુનરાવર્તન 2	સર્વ	યુનિટ 5-8નું સંકલન	• પાઠ 5-8નું પુનરાવર્તન • મુખ્ય વ્યાકરણ અંશોનું પુનરાવર્તન • પુનરાવર્તન 2ની પ્રવૃત્તિઓ કરાવવી	• પાઠ્યપુસ્તક (પૃષ્ઠ 48) • સંકલિત કાર્યપત્રક	• લેખિત પુનરાવર્તન કસોટી ગૃહકાર્ય: કસોટીઓની તપાસ
નવેમ્બર અઠવાડિયું 1	સંકલિત પુનરાવર્તન	સર્વ	પ્રથમ સત્રનું સંપૂર્ણ પુનરાવર્તન	• તમામ 8 યુનિટનું પુનરાવર્તન • વ્યાકરણ અંશોનું સંકલિત પુનરાવર્તન • કસોટીઓની તૈયારી કરાવવી	• પાઠ્યપુસ્તક • પુનરાવર્તન કાર્યપત્રક • પ્રશ્નબેંક	• મોક ટેસ્ટ આયોજન ગૃહકાર્ય: સ્વઅધ્યયન
નવેમ્બર અઠવાડિયું 2	મૂલ્યાંકન	સર્વ	પ્રથમ સત્રનું વ્યાપક મૂલ્યાંકન	• લેખિત પરીક્ષા આયોજન • મૌખિક પરીક્ષા આયોજન • પરીક્ષા પરિણામ તૈયાર કરવું • વિદ્યાર્થીઓને ફીડબેક આપવું	• પ્રશ્નપત્ર • ઉત્તરવહી • મૂલ્યાંકન નિકષ	• સંપૂર્ણ મૂલ્યાંકન (લેખિત 70 ગુણ + મૌખિક 30 ગુણ) ટીપ: બીજા સત્રની તૈયારી